

GAUTENG PROVINCE
EDUCATION
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

GAUTENGSE DEPARTEMENT VAN ONDERWYS
PROVINSIALE EKSAMEN
NOVEMBER 2020
GRAAD 10

REKENINGKUNDE
VRAESTEL 2

TYD: 2 uur

PUNTE: 150

10 bladsye

INSTRUKSIES EN INLIGTING

Lees die volgende instruksies noukeurig en volg dit presies.

1. Beantwoord **ALLE** vrae in die ANTWOORDBOEK voorsien.
2. Toon **ALLE** berekeninge om deelpunte te verdien.
3. Nie-programmeerbare sakrekenaar mag gebruik word.
4. Jy mag swart/blou ink gebruik om die vrae te beantwoord.
5. Waar van toepassing, toon **ALLE** berekeninge tot **EEN** desimale punt.
6. Skryf netjies en leesbaar.
7. Gebruik die inligting in die onderstaande tabel as riglyn om die vraestel te beantwoord. Probeer om **NIE** daarvan af te wyk **NIE**.

VRAAG 1: 45 punte; 36 minute	
Onderwerp:	Hierdie vraag integreer:
Konsepte en Algemene Grootboekrekeninge	Konsepte Algemene Grootboek Rekeninge

VRAAG 2: 46 punte; 37 minute	
Onderwerp:	Hierdie vraag integreer:
Debiteure rekonsiliasie Interne kontrole	Debiteure kontrole rekening Debiteurelys Interne kontrole aangaande debiteure

VRAAG 3: 39 punte; 31 minute	
Onderwerp:	Hierdie vraag integreer:
Konsepte en Vaste Bates	Konsepte Vaste Bate Register Waardevermindering op Vaste Bates Vaste Bate Nota

VRAAG 4: 20 punte; 16 minute	
Onderwerp:	Hierdie vraag integreer:
Interne kontrole en Etiek	Kontrole op Vaste Bates Kontrole op Voorraad Etiek aangaande bates

VRAAG 1: KONSEPTE EN ALGEMENE GROOTBOEKREKENINGE

(45 punte : 36 minute)

1.1 KONSEPTE

Kies die antwoord vanaf die lys en voltooi elke onderstaande stelling.
Skryf slegs die antwoord langs die vraag nommer (1.1.1 tot 1.1.5)
in die ANTWOORDBOEK.

verkoopprys	kosprys	inkomste	uitgawe
oorspronklike faktuur	duplikaat faktuur	kredietnota	

- 1.1.1 Verkope syfers word gesien as 'n
- 1.1.2 Goedere verkoop word altyd geboekstaaf teen ... prys in die Handelsvoorraad rekening.
- 1.1.3 Handelsvoorraad as 'n donasie geskenk deur die besigheid word gesien as 'n
- 1.1.4 Die brondokument gebruik om krediet aankope te boekstaaf is die
- 1.1.5 Die brondokument gebruik om kredietverkope te boekstaaf is die
(5 x 1) (5)

1.2 ALGEMENE GROOTBOEKREKENINGE

Jy word voorsien met inligting aangaande Molefi Handelaars vir Junie 2020. Die besigheid koop en verkoop huishoudelike benodighede vir kontant en op skuld. Die besigheid is in Gauteng geleë en hul finansiële jaar eindig op 30 Junie. Die besigheid se winsgrens is 60% op kosprys.

GEVRA:

Voltooi en balanseer die volgende Algemene Grootboek rekeninge vir Junie 2020:

- 1.2.1 Handelsvoorraad (23)
- 1.2.2 Krediteurekontrole (17)

INLIGTING A:

Saldo's op 1 Junie 2020 in die Algemene Grootboek

- Handelsvoorraad R87 600
- Krediteurekontrole R38 900

INLIGTING B:

Totale in die hulpjoernale op 30 Junie 2020

Kontantontvangstejoernaal					
Bank	Verkope	Koste van verkope	Debiteurekontrole		Diverse rekeninge
			Ontvangste	Korting	
R68 200	R42 000	R26 250	R18 400	R600	R?

Kontantbetalingsjoernaal					
Bank	Handels-voorraad	Debiteure kontrole	Krediteurekontrole		Diverse rekeninge
			Betalings	Korting	
R44 300	R4 600	R1 800	R22 620	R980	R?

Debiteurejoernaal	
Verkope	Koste van verkope
R18 400	R?

Debiteuretoelaejoernaal	
Debiteuretoelae	Koste van verkope
R1 800	R1 125

Krediteurejoernaal				
Krediteure-kontrole	Handels-voorraad	Skryfbehoeftes	Toerusting	Diverse rekeninge
R?	R12 800	R4 400	R8 900	R3 100

Krediteuretoelaejoernaal				
Krediteure-kontrole	Handels-voorraad	Skryfbehoeftes	Toerusting	Diverse rekeninge
R2 800	R800	R300	R1 200	R?

Kleinkasjoernaal				
Kleinkas	Handels- voorraad	Skryfbehoeftes	Lone	Diverse rekeninge
R1 260	R260	R400	R380	R220

Algemene Joernaal			
Debiteurekontrole		Krediteurekontrole	
Debiet	Krediet	Debiet	Krediet
R1 490	R890	R780	R1 420

INLIGTING C:

Die rekenmeester het nie die volgende transaksies in die Algemene Joernaal geboekstaaf nie:

- Die eienaar neem goedere vir R1 650 teen kosprys vir eie gebruik.
- Daar is ontdek dat goedere op skuld gekoop vir R3 200, verkeerd as skryfbehoeftes geboekstaaf is

Nota: boekstaaf die transaksies direk in die Algemene Grootboek rekeninge.

VRAAG 2: DEBITEURE REKONSILIASIE
(46 punte : 37 minute)

Die onderstaande inligting is geneem uit die boeke van Stephan Winkels.

GEVRA:

2.1 Beantwoord die volgende vrae:

- 2.1.1 Hoekom moet die Debiteurekontrole en die Debiteurelys altyd ooreenstem? Verduidelik in **EEN** punt. (2)
- 2.1.2 Rekonsilieer die Debiteurekontrole met die Debiteurelys vir die maand Julie 2020. (40)
- 2.1.3 Stephan voel sy debiteure betaal nie betyds nie. Lys **TWEE** maatreëls wat hy kan implementeer om geld vroeër vanaf debiteure in te vorder. (4)

INLIGTING:
**ALGEMENE GROOTBOEK VAN STEPHAN WINKELS
BALANSSTAATREKENINGE AFDELING**

DT		DEBITEUREKONTROLE				B6		KT	
2020 Jul	01	Saldo	a/b	212 080	2020 Jul	31	Bank en korting toegestaan	KOJ	224 550
	30	Verkope	DJ	277 300			Debiteure afslag	DAJ	8 000
		Joernaal debiete	AJ	4 700			Joernaal krediete	AJ	2 400
							Saldo	o/d	259130
				494 080					494 080
2020 Aug	01	Saldo	a/b	259130					

DEBITEURELYS SOOS OP 31 JULIE 2020

NAAM VAN DEBITEUR	DEBIET	KREDIET
C. Botha	20 600	
H. Dipho	12 000	
N. Dladla	64 000	
D. Mkhize		3 200
E. Mthimkulu	6 500	
L. Nkozi	73 000	
G. Stuurman	13 400	
B. Zunaid	90 000	
TOTAAL	279 500	3 200

FOUTE EN WEGLATINGS

- A Die saldo van die Debiteurekontrole rekening op 1 Julie is met R1 080 te veel bereken.
- B Die kredietsaldo van D. Mkhize in die Debiteurelys moet oorgedra word na die Krediteure grootboek.
- C Die totaal kolom van verkope in die Debiteurejoernaal is met R25 000 te min opgetel.
- D 'n Kredietfaktuur vir R7 700 vir goedere aangekoop vanaf B. Zunaid is nog nie geboekstaaf nie.
- E 'n Kwitansie vir R15 000 uitgereik aan L. Nkozi is korrek geboekstaaf in die debiteur se rekening, maar is weggelaat in die Hulpjoernaal.
- F 'n Inskrywing van R1 000 vir goedere teruggestuur deur N. Dladla is nie in die Hulpjoernaal geboekstaaf nie en is aan die verkeerde kant van sy rekening ingevoer.
- G Geen inskrywing is gedoen vir 'n terugbetaling van R5 000 aan C. Botha vir 'n bedrag te veel gehef.
- H E. Mthimkulu het goedere ter waarde van R4 800 teruggestuur. Hierdie bedrag is korrek in die Hulpjoernaal geboekstaaf maar as R3 900 in die debiteure-rekening aangeteken.
- I Geen inskrywing is gemaak vir rente gehef op G. Stuurman se agterstallige rekening van R8 000. Die bedrag is 3 maande agterstallig, rente gehef teen 5% per jaar.
- J H. Dipho het 'n tjek uitgereik vir R8 550 op sy rekening nadat 5% korting afgetrek is. Die korting is geboekstaaf in die Grootboek maar nie in die Hulpjoernaal nie.

VRAAG 3: KONSEPTE EN VASTE BATES

(39 punte; 31 minute)

3.1 KONSEPTE

Dui aan of die volgende stellings WAAR of ONWAAR is. Skryf slegs 'waar' of 'onwaar' langs die vraagnommers (3.1.1 tot 3.1.4) in die ANTWOORDBOEK.

- 3.1.1 Vaste bates is tasbare bates wat aangekoop word deur die besigheid met die doel vir herverkope. (4)
- 3.1.2 Opgelope waardevermindering word geboekstaaf in die Inkomstestaat. (4)
- 3.1.3 'n Bateregister is 'n aantekening van alle bates wat die besigheid besit. (4)
- 3.1.4 Die verminderde saldo metode word gebruik om waardevermindering op Grond en Geboue te bereken. (4 x 1) (4)

3.2 VASTE BATEREGISTER

Colin se Motorhandelaars

Die inligting voorsien is 'n uittreksel uit die boeke van Colin se motorhandelaars.

GEVRA:

Gebruik die onderstaande inligting en voltooi die Vaste Bate Register op die ANTWOORDBOEK. Hul finansiële jaar eindig op 29 Februarie 2020. (8)

INLIGTING:

Colin se Motorhandelaars het 'n afleweringsvoertuig op 31 Augustus 2018 op skuld vanaf Falcon Motors vir R150 000 aangekoop. Waardevermindering word bereken teen 20% p.j. op die verminderde saldo metode.

3.3 VASTE BATE NOTA

Martin Logistiek

Die inligting het betrekking tot Martin Logistiek vir die finansiële jaar geëindig 29 Februarie 2020.

GEVRA:

- 3.3.1 Bereken die totale waardevermindering op toerusting vir die jaar geëindig 29 Februarie 2020. (6)
- 3.3.2 Bereken die prys van EEN voertuig. (2)

3.3.3 Bereken die totale waardevermindering op voertuie vir die jaar geëindig 29 Februarie 2020. (5)

3.3.4 Voltooi die Vaste Bate Nota. (14)

INLIGTING:

A

UITTREKSEL VANAF PROEFBALANS OP 29 FEBRUARIE 2020:		
Balansstaatrekeninge Afdeling	Debiet	Krediet
Grond en geboue	5 500 000	
Voertuie (kosprys)	1000 000	
Toerusting (kosprys)	2000 000	
Opgelope waardevermindering: voertuie (1/3/2019)		375 000
Opgelope waardevermindering: toerusting (1/3/2019)		1 200 000

B **AANSUIWERINGS EN ADDISIONELE INLIGTING:**

Grond en geboue

Gedurende die jaar is 'n betaling van R500 000 gemaak aan Gifts Herstellers, R300 000 was vir 'n nuwe stoorkamer en die res van R200 000 was om die dak van die ou pakhuis te herstel.

Toerusting

Op 01 Desember 2019 is 'n nuwe 3D drukker aangekoop vir R90 000. 'n Tegnikus is gehuur om die drukker te installeer en in te stel voor gebruik. Die besigheid is vir R25 000 gefaktureer vir die installasie- en instelkoste. Die installering en instelling is gedoen die dag wat die drukker gekoop is.

Voertuie

Die besigheid besit **DRIE** identiese afleveringsvoertuie. Al drie is op dieselfde dag teen dieselfde prys aangekoop. 'n Nuwe afleveringsvoertuig is op 01 September 2019 teen dieselfde prys as die vorige voertuie aangekoop. Die transaksie vir die aankope is reeds geboekstaaf.

Waardevermindering vir die jaar is as volg:

- Toerusting teen 10% per jaar op die verminderde saldo metode.
- Voertuie teen 25% per jaar op kosprys.

VRAAG 4: INTERNE KONTROLE EN ETIEK OP VASTE BATES EN VOORRAAD
(20 punte; 16 minute)

41 Lees die scenario en beantwoord die vrae wat volg.

Rogers Mokoena is die eienaar van Rogers Handelaars. Die besigheid besit twee afleweringsvoertuie. Volgens die voertuig beleid van die besigheid, mag die bestuurders die voertuie gebruik na hul huise veral as die laaste aflewering aan klante laat is. Die beleid is duidelik dat voertuie nie vir privaat doeleindes gebruik mag word nie.

Die eienaar het vasgestel dat een van die voertuie (bestuur deur John) 2 000 kilometer meer vir Junie 2020 gedoen het in vergelyking met die gemiddelde kilometers elke maand. Nadat 'n ondersoek gedoen is, het John erken dat hy die besigheid se voertuig gebruik het om by sy familie in die Oos-Kaap te gaan kuier.

Rogers Handelaars het twee werknemers wat verantwoordelik is vir die stoorkamer. Hulle ontvang voorraad en reik voorraad aan die verkoopsafdeling uit. Die groot hoeveelheid bestellings wat aan klante afgelewer moet word, word vanaf die stoorkamer deur die bestuurders ontvang. Nadat die fisiese voorraadopname aan die einde van Junie 2020 gedoen is, is daar vasgestel dat 15 gasverwarmers weg is. Die werknemers van die stoorkamer kon nie rekenskap gee van die vermiste gasverwarmers nie.

GEVRA:

4.1.1	Verduidelik hoe John se onetiese gedrag die besigheid finansiële sal affekteer. Voorsien TWEE punte.	(4)
4.1.2	Voorsien DRIE interne kontrole maatreëls wat deur die eienaar van die besigheid geïmplementeer kan word om die misbruik van voertuie deur werknemers te voorkom.	(6)
4.1.3	Voorsien TWEE stappe wat teen John gedoen kan word vir sy onetiese gedrag.	(4)
4.1.4	Verduidelik DRIE interne kontrolemaatreëls wat deur die eienaar geïmplementeer kan word om diefstal van voorraad te voorkom.	(6)

20

TOTAAL: 150

EINDE

GAUTENG PROVINCE
EDUCATION
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

GAUTENGSE DEPARTEMENT VAN ONDERWYS
PROVINSIALE EKSAMEN
NOVEMBER 2020
GRAAD 10

REKENINGKUNDE
VRAESTEL 2
ANTWOORDBOEK

NAAM VAN SKOOL: _____

NAAM VAN LEERDER: _____

VRAAG	ONDERWERP	PUNTE	PUNTE BEHAAL
1	Konsepte en Algemene Grootboekrekeninge	45	
2	Debiteure Rekonsiliasie	46	
3	Konsepte en Vaste Bates	39	
4	Interne kontrole en Etiek	20	
TOTAAL		150	

10 bladsye

VRAAG 1: KONSEPTE EN ALGEMENE GROOTBOEK REKENINGE

1.1 KONSEPTE

1.1.1	
1.1.2	
1.1.3	
1.1.4	
1.1.5	

5

1.2

ALGEMENE GROOTBOEK VAN MOLEFI HANDELAARS

BALANSSTAATREKENINGE AFDELING

1.2.1

DT		HANDELSVOORRAAD						B6	KT
Jun	1				Jun	30			
									23

1.2.2

DT		KREDITEUREKONTROLE					B7		KT
Jun	30				Jun	1			

17

45

VRAAG 2: DEBITEURE REKONSILIASIE

2.1.1 Waarom moet die Debiteurekontrole en die Debiteurelys altyd ooreenstem. Verduidelik in **EEN** punt.

2

2.1.2

**ALGEMENE GROOTBOEK VAN STEPHAN WINKELS
BALANSSTAATREKENINGE AFDELING**

DT		DEBITEUREKONTROLE					B6		KT
Jul	01				Jul	31			

19

DEBITEURELYS SOOS OP 31 JULIE 2020

NAAM VAN DEBITEUR	BEDRAG
C. Botha	
H. Diphoo	
N. Dladla	
D. Mkhize	
E. Mthimkulu	
L. Nkozi	
G. Stuurman	
B. Zunaid	
TOTAAL	

21

2.1.3 Lys **TWEE** maatreëls wat Stephan kan implementeer om geld vroeër vanaf debiteure in te vorder.

4

46

VRAAG 3: VASTE BATES

3.1 KONSEPTE

3.1.1	
3.1.2	
3.1.3	
3.1.4	

4

3.2 VASTE BATEREGISTER

Bate:	Afleveringsvoertuig	Datum aangekoop:	31 Augustus 2018
Grootboek Rekening	Voertuie	Aangekoop vanaf	Falcon Motors
Kosprys:	150 000	Waardevermindering metode	20% p.j. op verminderde saldo
BOEKSTAAF VAN WAARDEVERMINDERING			
Datum	Waardevermindering	Opgelope waardevermindering	Drawaarde
28 Feb 2019			
29 Feb 2020			

8

3.3 VASTE BATE NOTA

3.3.1 Bereken die totale waardevermindering op toerusting op 29 Februarie 2020.

6

3.3.2 Bereken die prys van EEN voertuig.

2

3.3.3 Bereken die totale waardevermindering op voertuie op 29 Februarie 2020.

5

3.3.4 VASTE BATE NOTA			
	Grond & Geboue	Toerusting	Voertuie
Drawaarde aan die begin van die jaar			375 000
Kosprys	5 500 000	2 000 000	
Opgelope waardevermindering	0	(1 200 000)	(375 000)
Bewegings			
Toevoegings teen kosprys			
Waardevermindering vir die jaar			
Drawaarde aan die einde van die jaar			
Kosprys			1 000 000

VRAAG 4: INTERNE KONTROLE EN ETIEK OOR VASTE BATES EN VOORRAAD

4.1.1 Verduidelik hoe John se onetiese optrede die besigheid finansieel sal affekteer.
Voorsien **TWEE** punte.

4

4.1.2 Voorsien **DRIE** interne kontrole maatreëls wat deur die eienaar van die besigheid geïmplementeer kan word om die misbruik van voertuie deur werknemers te voorkom.

6

4.1.3 Voorsien **TWEE** stappe wat teen John geneem kan word vir onetiese gedrag.

4

4.1.4 Verduidelik **DRIE** interne kontrole maatreëls wat deur die eienaar geïmplementeer kan word om diefstal van voorraad te voorkom.

6

20

TOTAAL: 150

EINDE

GAUTENG PROVINCE
EDUCATION
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

GAUTENGSE DEPARTEMENT VAN ONDERWYS
PROVINSIALE EKSAMEN
NOVEMBER 2020

GRAAD 10

REKENINGKUNDE
VRAESTEL 2

NASIENRIGLYNE

11 bladsye

NASIENBEGINSELS:

1. Strafpunte vir vreemde items is slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbelpenaliserings toegepas nie.
2. Strafpunte vir plasing of swak aanbieding (bv. besonderhede) is slegs van toepassing indien die kandidaat punte vir die bedrae vir daardie item verdien het.
3. Volpunte vir korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat voorsien is.
4. Indien 'n vooraansuiweringssyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metode punt vir die antwoord nie). Let wel: as syfers aangedui is in memo vir komponente van bewerkings, dra hierdie nie die metode punt van die finale antwoord ook nie.
5. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
6. Waar aangedui word, ken deelpunte toe om tussen die verskillende kwaliteit van antwoorde van kandidate te differensieer.
7. Waar strafpunte toegepas word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie as 'n negatiewe syfer getoon word nie. Waar metode punte toegeken word vir bewerking, moet die nasiener die redelikheid van die bewerking ondersoek voor die punt toegeken word.
8. Bewerking beteken 'kontroleer bewerking'. 'Een deel korrek' beteken bewerking en een deel korrek. Let wel: controleer bewerking moet +, -, x, ÷, wees of per memo.
9. 'Een deel korrek' beteken bewerking en een deel korrek. Waar metode punte toegeken word vir een deel korrek, moet die nasiener die redelikheid van die antwoord ondersoek en ten minste een deel moet korrek wees, voor die punt toegeken word. As 'n syfer 'n metode punt verdien het, word dit beskou as 'een deel korrek'.
10. In bewerkings, moet nie punte toeken nie vir bewerking as teller en noemer omgeruil is – hierdie is ook van toepassing op verhoudings.
11. Met die toekenning van metode punte, maak seker dat kandidate nie volpunte kry vir enige item wat foutief is nie, ten minste gedeeltelik. Dui aan met 'n ☒.
12. Wees bedag daarop dat party kandidate geldige alternatiewe buite die memorandum verskaf.

Kodes: f = vreemde item; p = plasing/aanbieding.

VRAAG 1: AARP KONSEPTE EN ALGEMENE GROOTBOEKREKENINGE

1.1 KONSEPTE

1.1.1	inkomste	✓
1.1.2	kosprys	✓
1.1.3	uitgawe	✓
1.1.4	oorspronklike faktuur	✓
1.1.5	duplikaat faktuur	✓

5

1.2

ALGEMENE GROOTBOEK VAN MOLEFI HANDELAARS

BALANSSTAATREKENINGE AFDELING

1.2.1

DT					HANDELSVOORRAAD			B6	KT
Jun	1	Saldo	a/b	✓ 87 600	Jun	30	Koste van verkope✓	KOJ	✓ 26 250
	30	Bank✓	KBJ	✓ 4 600			Koste van verkope✓	DJ	✓✓ 11 500
		Krediteure-kontrole✓	KJ	✓ 12 800			Krediteure-kontrole✓	KAJ	✓ 800
		Koste van verkope✓	DAJ	✓ 1 125			Onttrekkings✓	AJ	✓ 1 650
		Kleinkas✓	KKJ	✓ 260			Saldo	o/d	69 385
		Skryf-behoefte✓	GJ	✓ 3 200					
				109 585					109 585
Jul	1	Saldo	a/b	☑ 69 385					
Allokeer 2 punte vir folio verwysings – minimum van 3 aan elke kant									
• Debietkant ✓ • Kredietkant ✓									23

1.2.2

DT		KREDITEUREKONTROLE				B7		KT	
Jun	30	Bank✓	KBJ	✓22 620	Jun	1	Saldo	a/b	✓38 900
		Korting ontvang✓	KBJ	✓980		30	Totale aankope✓	KJ	✓✓29 200
		Totale afslag✓	KAJ	✓2 800			Joernaal krediete✓	AJ	✓1 420
		Joernaal debiete✓	AJ	✓780					
		Saldo	o/d	42 340					
				69 520					69 520
					Jul	1	Saldo	a/b	☑ 42 340
Allokeer 2 punte vir folio verwysings –minimum van 3 aan elke kant • Debietkant ✓ • Kredietkant ✓									
									17

45

VRAAG 2: DEBITEURE REKONSILIASIE

2.1.1 Hoekom moet die Debiteurekontrole en Debiteurelys altyd ooreenstem.
Verduidelik in EEN punt.

Allokeer twee punte vir enige aanvaarbare antwoord ✓✓

- Hulle word albei opgestel vanaf dieselfde brondokumente.
- Die Debiteurekontrole is 'n opsomming van die Debiteurelys.

Allokeer een punt vir gedeeltelike korrekte antwoord

2

2.1.2

ALGEMENE GROOTBOEK VAN STEPHAN WINKELS
BALANSSTAATREKENINGE AFDELING

DT		DEBITEUREKONTROLE				B6		KT	
Jul	01	Saldo [212 080- 1 080]	a/b	211 000 ✓✓	Jul	31	Bank en korting toegestaan [224 550 ✓ + 15 000✓+ 450✓✓]	KOJ	☑ 240 000
	30	Verkope [277 300 + 25 000✓+ 7 700✓]	DJ	310 000 ☑			Debiteure afslag [8 000 + 1 000]	DAJ	✓✓9 000
		Bank (terug- betaling)✓	KBJ	✓ 5 000			Joernaal krediete	AJ	✓ 2 400
		Joernaal debiete [4 700✓ + 100☑*]	GJ	☑ 4 800			Saldo	o/d	279 400
		*Sien Stuurman onder		530 800					530 800
Aug	01	Saldo	a/b	279 400 ☑					
									19

DEBITEURELYS SOOS OP 31 JULIE 2020

NAAM VAN DEBITEUR	BEDRAG
C. Botha (20 600 – 5 000)	✓✓ 15 600
H. Dipho	✓ 12 000
N. Dladla (64 000✓ – 1 000✓ – 1 000✓)	☑ 62 000
D. Mkhize (- 3 200✓ + 3 200 ✓)	*0
E. Mthimkulu (6 500✓ – 900✓✓)	☑ 5 600
L. Nkozi	✓ 73 000
G. Stuurman (13 400✓ + 100✓✓)	☑ 13 500
B. Zunaid (90 000 + 7 700)	✓✓ 97 700
TOTAAL	☑ 279 400

*indien bewerkings nie getoon word nie, allokeer 2 punte tot 'n nul

21

2.1.3 Lys TWEE maatreëls wat Stephan kan implementeer om geld vroeër vanaf debiteure in te vorder.

Allokeer twee punte vir enige aanvaarbare antwoord ✓✓ ✓✓

- Hef rente op agterstallige rekeninge.
- Staan korting toe op vroeë vereffeninge van rekeninge.
- Stuur aanmaningsbriewe/herinneringe/sms'e.

4

46

VRAAG 3: VASTE BATES

3.1 KONSEPTE

3.1.1	Onwaar	✓
3.1.2	Onwaar	✓
3.1.3	Waar	✓
3.1.4	Onwaar	✓

4

3.2 VASTE BATEREGISTER

Bate:	Afleveringsvoertuig	Datum aangekoop:	31 Augustus 2018
Grootboek-Rekening:	Voertuie	Aangekoop vanaf	Falcon Motors
Kosprys:	150 000	Waardevermindering metode	20% p.j. op verminderde saldo

BOEKHOUDING VAN WAARDEVERMINDERING

Datum	Waardevermindering	Opgelope waardevermindering	Drawaarde
28 Feb 2019	✓✓ 15 000	☑ 15 000 kyk waardevermindering	☑ 135 000
29 Feb 2020	☑ ✓ 27 000	☑ 42 000	☑ 108 000

8

3.3 VASTE BATE NOTA

3.3.1 Bereken die totale waardevermindering op 29 Februarie 2020.

Ou:

$$\overset{800\,000}{R2\,000\,000} - R1\,200\,000 \times 10\% = R80\,000 \checkmark \checkmark \text{ een gedeelte korrek}$$

Nuwe:

$$\overset{115\,000\,2\text{ punte}}{R90\,000} \checkmark + R25\,000 \checkmark \times 10\% \times 3/12 \checkmark$$

$$= R2\,875 \checkmark \text{ een gedeelte korrek}$$

Totale waardevermindering:

$$R80\,000 + R2\,875 = R82\,875 \checkmark \text{ oorgedra na vaste bate nota}$$

6

3.3.2 Bereken die prys van EEN voertuig

$$\frac{R1\,000\,000}{4} = R250\,000 \checkmark \checkmark$$

2

3.3.3 Bereken die totale waardevermindering op voertuie op 29 Februarie 2020.

Ou:

$$\overset{750\,000\,1\text{ punt 3.3.2}}{(R1\,000\,000 - R250\,000)} \checkmark \times 25\% = R187\,500 \checkmark \checkmark \text{ een gedeelte korrek}$$

Nuwe:

$$\overset{3.3.2}{R250\,000} \checkmark \times 25\% \times 6/12 \checkmark = R31\,250 \checkmark \text{ een gedeelte korrek}$$

Totale waardevermindering:

$$R187\,500 + R31\,250 = R218\,750 \text{ oorgedra na vaste bate nota}$$

5

3.3.4 VASTE BATE NOTA

	Grond & Geboue	Toerusting	Voertuie
Drawaarde aan die begin van die jaar	✓ 5 500 000	✓ 800 000	375 000
Kosprys	5 500 000	2 000 000	✓ 750 000
Opgelope waardevermindering	0	(1 200 000)	(375 000)
Bewegings			
Toevoegings teen kosprys	✓ 300 000	✓ 115 000 kyk 3.3.1 nuwe bate	3.3.2 ✓ 250 000
Waardevermindering vir die jaar	0	3.3.1 ✓ (82 875)	3.3.3 ✓ (218 750)
Drawaarde aan die einde van die jaar	✓ 5 800 000	✓ 832 125	✓ 406 250
Kosprys	5 800 000	✓ 2 115 000	1 000 000
Opgelope waardevermindering	0	✓ (1 282 875)	✓ (593 750)
			14

VRAAG 4: INTERNE KONTROLE EN ETIEK OP VASTE BATES EN VOORRAAD

4.1.1 Verduidelik hoe John se onetiese gedrag die besigheid finansiële sal affekteer. Voorsien TWEE punte.

Twee punte vir elke aanvaarbare punt ✓✓ ✓✓

- Die misbruik van voertuie sal die onderhoudskoste verhoog.
- Die brandstofkoste sal ook verhoog.
- Die waarde van die bate sal vinniger depresieer/afneem en die besigheid sal die voertuie vroeër moet vervang as verwag.

4

4.1.2 Voorsien DRIE interne kontrole maatreëls wat deur die eienaar van die besigheid geïmplementeer kan word om die misbruik van voertuie deur werknemers te voorkom.

Twee punte vir elke aanvaarbare punt ✓✓ ✓✓ ✓✓

- Installeer opspoor toestelle.
 - Bestuurders moet 'n logboek hê om rekord te hou van alle kilometers gedoen
 - Die eienaar moet alle reise goedkeur.
 - Aflewerings moet vroeg gedoen word.
- (Enige aanvaarbare antwoord)

6

4.1.3 Voorsien TWEE stappe wat teen John geneem kan word vir onetiese gedrag.

Enige drie aanvaarbare stappe ✓✓ ✓✓ ✓✓

- Geskrewe waarskuwing
 - Dissiplinêre verhoor
 - Open 'n saak teen John
- (Enige aanvaarbare antwoord)

Nota: moenie punte gee indien 'n leerder sê dat John afgedank moet word nie

4

4.1.4 Verduidelik DRIE interne kontrole maatreëls wat deur die eienaar geïmplementeer kan word om diefstal van voorraad te voorkom.

Twee punte vir elke aanvaarbare punt

- Verdeling van pligte – elke stoorman het 'n spesifieke taak om te vervul
 - Installeer kameras in die stoorkamer
 - Stel 'n sekuriteitswag aan by die hek om voorraad teen aflewering notas te kontroleer
- (Enige drie aanvaarbare antwoorde) ✓✓ ✓✓ ✓✓

6

Totale Punte
20

TOTAAL: 150